

รายงานผลการสำรวจความต้องการพัฒนาทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนตาม
แนวทางพหุปัญญาของผู้เรียนและศักยภาพครูด้านการเป็นโค้ช
โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ปีการศึกษา ๒๕๖๘

การรายงานผลการสำรวจครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของผู้เรียนตามแนวทางพหุปัญญา ควบคู่กับการสำรวจศักยภาพของครูด้านการเป็นโค้ชในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร โดยมุ่งเน้นให้เห็นภาพความพร้อมและความต้องการที่แท้จริงของทั้งผู้เรียนและครู เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นฐานในการออกแบบโครงการและกิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนในแต่ละมิติ และบทบาทครูในฐานะโค้ชผู้เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ที่มีผู้เรียนจำนวนมากจากหลากหลายพื้นเพทางสังคมและเศรษฐกิจ การพัฒนาทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนจึงนับเป็นประเด็นสำคัญที่ช่วยส่งเสริมทั้งการเตรียมความพร้อมสู่โลกอาชีพ การสร้างภูมิคุ้มกันด้านการใช้ชีวิต และการเสริมสร้างสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ขณะเดียวกัน แนวคิดพหุปัญญาชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนแต่ละคนมีศักยภาพที่แตกต่างกัน การออกแบบกิจกรรมอาชีพจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความหลากหลายดังกล่าว

ในอีกด้านหนึ่ง บทบาทของครูในฐานะโค้ช (Coach) มิได้จำกัดเพียงการถ่ายทอดความรู้ แต่ยังรวมถึงการเป็นผู้อำนวยความสะดวก กระตุ้นการคิด วิเคราะห์ และช่วยให้ผู้เรียนค้นพบความถนัดและเป้าหมายของตนเองอย่างมีความหมาย ดังนั้น การสำรวจศักยภาพและความต้องการพัฒนาตนเองของครูด้านการเป็นโค้ชจึงมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนโรงเรียนไปสู่การเป็นพื้นที่เรียนรู้ที่สนับสนุนการวางแผนเส้นทางอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนอย่างเป็นระบบ

รายงานฉบับนี้จึงนำเสนอผลการสำรวจทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ และครูของโรงเรียน โดยจัดเรียงผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางและคำอธิบายประกอบอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ วางแผน และพัฒนานโยบายหรือโครงการที่จะช่วยเสริมสร้างทักษะอาชีพและรายได้ระหว่างเรียนของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

๑) ผลการสำรวจนักเรียน: ความต้องการพัฒนาทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียน

๑.๑ ตารางข้อมูลพื้นฐานนักเรียน

รายการ	ม.๑	ม.๒	ม.๓	ม.๔	ม.๕	ม.๖	รวม
จำนวนนักเรียนทั้งหมด (คน)	๖๖๙	๖๖๘	๖๔๑	๖๓๔	๖๓๑	๖๒๑	๓,๘๖๔
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม (คน)	๕๓๕	๕๓๐	๕๑๒	๔๙๘	๔๙๐	๔๘๒	๓,๐๕๗
ร้อยละของผู้ตอบเทียบจำนวนนักเรียนทั้งหมด	๘๐.๐	๗๙.๓	๗๙.๙	๗๘.๕	๗๗.๗	๗๗.๖	๗๘.๙

จากตาราง พบว่าอัตราการตอบแบบสอบถามของนักเรียนทุกระดับชั้นอยู่ในช่วงร้อยละ ๗๗.๖-๘๐.๐ และคิดเป็นร้อยละ ๗๘.๙ ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด แสดงว่าข้อมูลที่ได้มีความครอบคลุมและสะท้อนภาพรวมความคิดเห็นของนักเรียนในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม

๑.๒ ตารางระดับความต้องการพัฒนาทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียน (รวมทุกมิติ)

(ใช้เกณฑ์ ๕ ระดับ: ๑ = น้อยที่สุด, ๕ = มากที่สุด)

ข้อ	รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความต้องการ
๑	ต้องการพัฒนาทักษะอาชีพระหว่างเรียน	๔.๒๑	๐.๗๔	มาก
๒	ต้องการมีรายได้ระหว่างเรียน	๔.๐๘	๐.๘๒	มาก
๓	เห็นว่าทักษะอาชีพช่วยตัดสินใจเรียนต่อและทำงาน	๔.๑๕	๐.๗๘	มาก
๔	เห็นว่าโรงเรียนควรมีโครงการฝึกทักษะอาชีพต่อเนื่อง	๔.๓๒	๐.๗๑	มาก
๕	ต้องการให้ครูช่วยโค้ช/ให้คำปรึกษาเรื่องอาชีพ	๔.๑๘	๐.๗๗	มาก
รวม	ระดับความต้องการด้านทักษะอาชีพและรายได้โดยรวม	๔.๑๙	๐.๗๖	มาก

โดยภาพรวม นักเรียนมีระดับความต้องการพัฒนาทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ “โรงเรียนควรมีโครงการฝึกทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่อง” สะท้อนว่านักเรียนคาดหวังให้โรงเรียนจัดโครงการด้านอาชีพอย่างเป็นระบบ และต้องการการสนับสนุนจากครูในบทบาทโค้ชอย่างชัดเจน

๑.๓ ตารางความต้องการพัฒนาทักษะอาชีพแยกตามพหุปัญญา

มิติพหุปัญญา	ตัวอย่างทักษะอาชีพ/กิจกรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับความต้องการ
ภาษาศาสตร์	เขียนคอนเทนต์, พิธีกร, แปลภาษา	๔.๐๕	๐.๘๑	มาก
ตรรกะ-คณิตศาสตร์/ เทคโนโลยี	Coding, วิเคราะห์ข้อมูล, เทรตอย่างปลอดภัย	๓.๘๙	๐.๘๘	มาก
มิติสัมพันธ์-การ ออกแบบ	กราฟิกดีไซน์, ตัดต่อวิดีโอ, ออกแบบโปสเตอร์	๔.๒๗	๐.๗๒	มาก
ดนตรี	ดนตรี, ร้องเพลง, ผลิตเพลง, คอนเทนต์เพลง	๔.๐๑	๐.๘๓	มาก
การเคลื่อนไหวร่างกาย	กีฬา, แดนเซอร์, เทรนเนอร์ออกกำลังกาย	๓.๗๔	๐.๙๑	ปานกลาง
มนุษยสัมพันธ์	งานบริการ, งานอแอกเนสซ์, งานอีเวนต์	๔.๑๙	๐.๗๗	มาก
เข้าใจตนเอง	โค้ชส่วนบุคคล, สร้างแบรนด์ตนเอง	๓.๙๖	๐.๘๖	มาก
เข้าใจธรรมชาติ	งานสิ่งแวดล้อม, ดูแลสัตว์เลี้ยง, ฟาร์ม	๓.๖๘	๐.๙๓	ปานกลาง
รวม	ความต้องการทักษะอาชีพตามมิติพหุปัญญา	๓.๙๘	๐.๘๔	มาก

จากตาราง เมื่อตรวจสอบตามมิติหุปัญญา พบว่านักเรียนมีความต้องการพัฒนาทักษะอาชีพในทุกมิติอยู่ในระดับมาก โดยมิติที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ มิติสัมพันธ์-การออกแบบ รองลงมาคือ มนุษย์สัมพันธ์ และ ภาษาศาสตร์ สอดคล้องกับบริบทโรงเรียนขนาดใหญ่ในเมืองที่นักเรียนมีโอกาสใช้ทักษะด้านการสื่อสาร การออกแบบสื่อ และการจัดกิจกรรมเป็นจำนวนมาก ในขณะที่มิติการเคลื่อนไหวร่างกายและเข้าใจธรรมชาติแม้อยู่ในระดับปานกลาง แต่ยังมีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นกิจกรรมอาชีพและโครงการด้านสิ่งแวดล้อมได้ต่อไป

๑.๔ ตารางรูปแบบการมีรายได้ระหว่างเรียนที่นักเรียนต้องการ

รูปแบบการมีรายได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
งานฟรีแลนซ์ออนไลน์ (ขายของออนไลน์, ตัดต่อคลิป ฯลฯ)	๑,๖๗๓	๕๔.๙
งานพาร์ทไทม์นอกโรงเรียน	๘๙๔	๒๙.๓
โครงการอาชีพภายในโรงเรียน (ร้านค้า, ร้านกาแฟ, สหกรณ์ ฯลฯ)	๑,๑๙๕	๓๙.๒
งานจิตอาสา/บริการที่ต่อยอดเป็นอาชีพ	๘๒๒	๒๗.๐
อื่น ๆ	๑๔๕	๔.๘
รวม	๔,๗๒๙*	๑๕๕.๒*

*เกิน ๑๐๐% เนื่องจากให้นักเรียนเลือกได้มากกว่าหนึ่งคำตอบ

จากตาราง นักเรียนส่วนใหญ่สนใจการหารายได้ระหว่างเรียนในรูปแบบงานฟรีแลนซ์ออนไลน์สูงที่สุด (ร้อยละ ๕๔.๙) รองลงมาคือโครงการอาชีพภายในโรงเรียน (ร้อยละ ๓๙.๒) สะท้อนความต้องการรูปแบบงานที่ยืดหยุ่น สามารถทำควบคู่กับการเรียน และเชื่อมโยงกับกิจกรรมหรือทรัพยากรของโรงเรียนเอง ขณะเดียวกันนักเรียนจำนวนหนึ่งยังมองว่างานพาร์ทไทม์และงานจิตอาสาเป็นโอกาสในการฝึกประสบการณ์ชีวิต ซึ่งโรงเรียนสามารถนำไปใช้ในการออกแบบโครงการเชิงระบบร่วมกับภาคีเครือข่ายภายนอกได้

๑.๕ ตารางสรุปคำตอบเชิงคุณภาพของนักเรียน

ธีม/ประเด็นสำคัญจากคำตอบปลายเปิด	จำนวน (คน)	ร้อยละ (จากผู้ตอบ ๘๐๐ คนที่ตอบปลายเปิด)
อยากรู้ความถนัด/จุดแข็งของตนเองให้ชัดเจน	๓๑๒	๓๙.๐
กลัวงานกระทบการเรียน ต้องการรูปแบบที่ปลอดภัยและยืดหยุ่น	๒๔๕	๓๐.๖
อยากได้ครูโค้ช/ที่ปรึกษาใกล้ชิดเรื่องเรียนต่อและอาชีพ	๒๗๑	๓๓.๙
อยากทำกิจกรรมเชื่อมกับโลกจริง/เครือข่ายภายนอก	๑๙๘	๒๔.๗
อื่น ๆ	๗๔	๙.๓

จากการวิเคราะห์คำตอบปลายเปิด พบข้อสังเกตที่สำคัญ ๔ ประเด็นหลัก ได้แก่ ความต้องการรู้จักความถนัดของตนเองอย่างชัดเจน ความกังวลว่าการทำงานจะกระทบการเรียน ความต้องการมีครูในบทบาทโค้ช และความต้องการกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับโลกจริงและเครือข่ายภายนอก สิ่งนี้ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาทักษะอาชีพและรายได้ระหว่างเรียนควรดำเนินควบคู่ไปกับระบบสนับสนุนและการโค้ชรายบุคคลมากกว่าการจัดกิจกรรมเพียงครั้งคราว

๒) ผลการสำรวจครู: ศักยภาพครูด้านการเป็นโค้ช

๒.๑ ตารางข้อมูลพื้นฐานครู (ตัวอย่าง)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ครูทั้งหมดในโรงเรียน	๑๙๒	๑๐๐.๐
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	๑๖๐	๘๓.๓
เพศ		
เพศชาย	๕๕	๓๔.๔
เพศหญิง	๑๐๕	๖๕.๖
อายุ		
อายุต่ำกว่า ๓๐ ปี	๑๘	๑๑.๓
อายุ ๓๑-๔๐ ปี	๕๖	๓๕.๐
อายุ ๔๑-๕๐ ปี	๕๒	๓๒.๕
มากกว่า ๕๐ ปีขึ้นไป	๓๔	๒๑.๒
ประสบการณ์สอน		
ประสบการณ์สอนต่ำกว่า ๕ ปี	๒๒	๑๓.๘
ประสบการณ์ ๕-๑๐ ปี	๙๑	๕๖.๙๒๙.๔
ประสบการณ์มากกว่า ๑๐ ปี	๔๗	๒๙.๔

จากตาราง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามครูคิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ ของครูทั้งหมด ซึ่งถือว่าเพียงพอต่อการสะท้อนภาพรวมของครูในโรงเรียน และครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ ๕-๑๐ ปี ทำให้มีพื้นฐานความเข้าใจผู้เรียนและบริบทโรงเรียนเป็นอย่างดี เหมาะต่อการพัฒนาบทบาทสู่การเป็นโค้ชด้านทักษะอาชีพและการแนะแนวได้อย่างมีคุณภาพ

๒.๒ ตารางระดับศักยภาพครูด้านการเป็นโค้ช

ข้อ	รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับ
๑	มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดการโค้ชเพื่อการเรียนรู้	๓.๗๘	๐.๖๙	มากปานกลาง
๒	มีความรู้ด้านแนะแนวอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยม	๓.๙๒	๐.๖๖	มาก
๓	สามารถตั้งคำถามเชิงโค้ชให้ผู้เรียนคิดด้วยตนเอง	๓.๘๕	๐.๗๑	มาก
๔	มีทักษะการรับฟังเชิงลึกและสะท้อนคิด	๓.๗๔	๐.๗๓	มากปานกลาง
๕	สามารถออกแบบกิจกรรม/โครงการด้านอาชีพ	๓.๕๖	๐.๗๗	ปานกลาง
๖	มีประสบการณ์ใช้วิธีโค้ชในห้องเรียน/แนะแนว	๓.๖๑	๐.๗๕	ปานกลาง
รวม	ระดับศักยภาพครูด้านการเป็นโค้ชโดยรวม	๓.๗๔	๐.๗๒	มากปานกลาง

ภาพรวมศักยภาพครูด้านการเป็นโค้ชอยู่ในระดับมากปานกลาง จุดแข็งคือความรู้ด้านแนะแนวอาชีพและการตั้งคำถามเชิงโค้ช ในขณะที่ด้านการออกแบบกิจกรรม/โครงการอาชีพและประสบการณ์การใช้วิธีโค้ชในชั้นเรียนยังอยู่ระดับปานกลาง แสดงให้เห็นโอกาสในการพัฒนาศักยภาพครูเพิ่มเติมผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการและการสร้างชุมชนการเรียนรู้ครูภายในโรงเรียน

๒.๓ ตารางความต้องการพัฒนาตนเองของครูด้านโค้ช

หัวข้อการพัฒนา	\bar{x}	S.D.	ระดับความต้องการ
อบรมเชิงปฏิบัติการด้าน Coaching Skill	๔.๒๖	๐.๖๘	มาก
อบรมด้านแนะแนวอาชีพตามแนวคิดทหุปัญญา	๔.๓๔	๐.๖๒	มาก
การพัฒนาเครือข่ายกับสถานประกอบการ/ศิษย์เก่า	๔.๑๗	๐.๗๓	มาก
การสร้างชุดกิจกรรม/แผนการสอนด้านอาชีพ	๔.๒๙	๐.๖๕	มาก
การใช้เครื่องมือประเมินความถนัดและพหุปัญญา	๔.๓๑	๐.๖๔	มาก
รวม ความต้องการพัฒนาศักยภาพครูด้านโค้ช	๔.๒๗	๐.๖๖	มาก

จากตาราง ครูมีความต้องการพัฒนาตนเองด้านการเป็นโค้ชอยู่ในระดับมากในทุกหัวข้อ โดยเฉพาะการอบรมด้านแนะแนวอาชีพตามแนวคิดทหุปัญญา การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ และการใช้เครื่องมือประเมินความถนัดของผู้เรียน สะท้อนถึงความพร้อมและความตระหนักของครูในการพัฒนาบทบาทโค้ชให้ตอบสนองความต้องการนักเรียนยุคใหม่

๒.๔ ตารางสรุปคำตอบเชิงคุณภาพจากครู

ประเด็นจากคำถามปลายเปิด	จำนวน (คน)	ร้อยละ (จากผู้ตอบปลายเปิด ๘๐ คน)
ต้องการเครื่องมือ/แบบประเมิน/คู่มือชัดเจน	๓๗	๔๖.๓
ภาระงานทำให้มีเวลาทำหน้าที่โค้ชน้อย	๒๙	๓๖.๓
อยากมีทีมครูโค้ชแกนนำ/ชุมชนการเรียนรู้ครู	๒๔	๓๐.๐
ต้องการเชื่อมโยงเครือข่ายศิษย์เก่า/ชุมชนเป็นพี่เลี้ยง	๒๑	๒๖.๓
อื่น ๆ	๖	๗.๕

จากตาราง ครูส่วนใหญ่สะท้อนความต้องการเครื่องมือและคู่มือในการโค้ช รวมทั้งข้อจำกัดด้านเวลา เนื่องจากภาระงาน โดยเห็นว่าการสร้างทีมครูโค้ชแกนนำและการเชื่อมโยงเครือข่ายศิษย์เก่า/ชุมชนจะช่วยสนับสนุนบทบาทโค้ชให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ข้อมูลนี้จึงเป็นฐานสำคัญสำหรับการออกแบบแผนพัฒนาศักยภาพครูในโรงเรียนทั้งในระดับรายบุคคลและระดับองค์กร

จากผลการสำรวจ โดยภาพรวมสะท้อนว่า นักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) มีความต้องการพัฒนาทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนในระดับสูงอย่างชัดเจน ทั้งในภาพรวมและเมื่อพิจารณาแยกตามมิติทหุปัญญา โดยเฉพาะทักษะด้านการออกแบบสื่อ มนุษยสัมพันธ์ และการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับบริบทธรรมชาติของโรงเรียนขนาดใหญ่ในเมืองที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ทักษะเหล่านี้ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนอย่างหลากหลาย

ข้อมูลเชิงคุณภาพจากนักเรียนยังชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนไม่เพียงต้องการ “โอกาสหารายได้” เท่านั้น แต่ยังต้องการ “การค้นหาตนเอง” การได้รับคำปรึกษาจากครูในบทบาทโค้ช และรูปแบบกิจกรรมที่ไม่กระทบการเรียนและเชื่อมโยงกับโลกจริง ผลลัพธ์ดังกล่าวสะท้อนความสำคัญของการออกแบบโครงการพัฒนาทักษะอาชีพ

ที่ยืดหยุ่น ปลอดภัย และเชื่อมโยงกับเครือข่ายภายนอก ทั้งในรูปแบบโครงการภายในโรงเรียนและความร่วมมือกับชุมชน ศิษย์เก่า และภาคีเครือข่ายอื่น

ในส่วนของคุณ ผลการสำรวจสะท้อนว่าคุณมีศักยภาพด้านการเป็นโค้ชอยู่ในระดับมากปานกลาง พร้อมด้วยความตระหนักและความต้องการพัฒนาตนเองในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการโค้ช การแนะนำอาชีพ และการใช้แนวคิดทฤษฎีอย่างชัดเจน จุดแข็งด้านความรู้และทัศนคติเชิงบวกของคุณผสมผสานกับจุดที่ยังต้องได้รับการสนับสนุน เช่น เครื่องมือ คู่มือ แบบประเมิน และเวลาในการทำหน้าที่โค้ช ซึ่งชี้ให้เห็นทิศทางการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมและทำได้จริงในระดับโรงเรียน

โดยสรุป ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจครั้งนี้สามารถใช้เป็นฐานสำคัญสำหรับการออกแบบนโยบาย โครงการ และกิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของผู้เรียนตามแนวคิดทฤษฎี ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างบทบาทครูในฐานะโค้ชอย่างเป็นระบบ อันจะช่วยยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้พร้อมต่อการศึกษาต่อ การทำงาน และการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ อย่างมีความหมาย

โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)
ปีการศึกษา ๒๕๖๘